

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 308/2021-43

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Jany Laššákovej a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **SBK INVEST, a. s.**, Nobelova 9, Bratislava, IČO 35 764 066, zastúpeného advokátskou kanceláriou RASLEGAL, s. r. o., Mostová 2, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Slavomír Rabatin, proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 8 Co 94/2018 z 12. júna 2018 v spojení s opravným uznesením z 30. novembra 2018 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Cdo 4/2019 z 26. februára 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 18. júna 2020 domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všeobecných súdov označených v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd zrušil napadnuté rozhodnutia a vec vrátil najvyššiemu súdu alternatívne krajskému súdu na ďalšie konanie.
2. Z obsahlej ústavnej sťažnosti, ako aj jej príloh a napadnutých rozhodnutí, z predchádzajúcich konaní na všeobecných súdoch a ústavnom súde vyplýva nasledovný skutkový a právny stav veci:
3. Obvodný súd Bratislava II rozsudkom č. k. 16 C 13/94 z 15. decembra 1994 na návrh Okresného úradu Bratislava II vyslovil neplatnosť záložnej zmluvy uzavretej 2. apríla 1992 na nehnuteľnosti v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] registrovanej Štátnym notárstvom Bratislava 2

pod č. R III 178/92 z 23. júna 1992 medzi žalovaným v 1 rade [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ako žalovanou v 3. rade a zastavil konanie voči žalovanému v 2. rade spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „žalovaný v 2. rade“).

4. Následne Mestský súd v Bratislave uznesením č. k. 20 Cob 271/95 z 21. mája 1996 rozsudok obvodného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pretože v časti nenapadnutej odvolaním (v časti zastavenia konania proti žalovanému v 2. rade) rozhodol vecne nepríslušný súd.

5. Krajský súd rozsudkom č. k. 62 Cb 43/98-151 zo 17. apríla 2002 vyslovil neplatnosť záložnej zmluvy medzi spoločnosťami [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] – rozsudok nadobudol právoplatnosť 21. júla 2003 (predmetom záložnej zmluvy uzavretej na zabezpečenie záväzku pre žalovaného v 2. rade, ktorému bol poskytnutý úver v sume 20 mil. Sk., bol majetok Slovenskej republiky, ktorý bol zverený žalovanému v 1. rade iba do trvalého užívania, resp. do nájmu, záložná zmluva teda bola uzatvorená v rozpore so zásadami zakotvenými „v zákone č. 278/93 Z. z. o správe majetku štátu“ a Občianskom zákonníku). Proti tomuto rozsudku sa odvolala [REDAKOVANÉ]

6. Najvyšší súd rozsudkom č. k. 2 Obo 11/03 z 30. apríla 2003 potvrdil predmetný rozsudok krajského súdu, pokiaľ sa týkal pozemkov parc. č. [REDAKOVANÉ] a parc. č. [REDAKOVANÉ] na LV [REDAKOVANÉ] v katastrálnom území [REDAKOVANÉ], ale v časti týkajúcej sa prevádzkových a pomocných stavieb nachádzajúcich sa na týchto parcelách rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalobu zamietol. Z rozsudku vyplývalo, že vedľajší účastník konania spoločnosť [REDAKOVANÉ], 18. marca 2003 najvyššiemu súdu oznámil, že 31. októbra 2000 došlo k prevodu pohľadávky zo [REDAKOVANÉ], na [REDAKOVANÉ], a 19. júna 2002 z tejto spoločnosti na vedľajšieho účastníka. Najvyšší súd sa nestotožnil s názorom vedľajšieho účastníka, že zmluvami o postúpení pohľadávky prešlo na neho aj záložné právo na nehnuteľnosti, ktorými bola pohľadávka zabezpečená. Vyslovil, že záložné právo na nehnuteľnosť je vecným bremenom v zmysle § 151n až § 151 r) Občianskeho zákonníka, ktorý má osobitný režim, a aj spôsob jeho postúpenia. Nemožno ho postúpiť zmluvou o postúpení pohľadávky podľa § 524 a nasl. Občianskeho zákonníka, aj keď sa jeho postúpenie v zmluve uvedie, týka sa totiž vlastníka nehnuteľnosti. Podľa názoru všeobecných súdov teda sporné záložné právo zmluvami o postúpení pohľadávky na vedľajšieho účastníka neprešlo (s. 7 rozsudku, pozn.).

7. [REDAKOVANÉ] podal 31. júla 2003 na okresnom súde proti žalovaným v 1. rade [REDAKOVANÉ], a v 2. rade [REDAKOVANÉ], žalobu o určenie neplatnosti záložnej zmluvy, v ktorej žiadal určiť, že záložná zmluva uzavretá účastníkmi konania 2. apríla 1992 a registrovaná 23. júna 1992 býv. Štátnym notárstvom Bratislava 2 pod č. R III 178/92, ktorej predmetom boli „prevádzkové objekty a pomocné stavby“, je neplatná.

8. Dňa 8. augusta 2003 bola Správe katastra Bratislava II doručená žiadosť žalovaného v 2. rade o zrušenie záložného práva na nehnuteľnosti zapísané na LV č. [REDAKOVANÉ], k. ú. [REDAKOVANÉ] ktorej prílohu tvorili spomínané rozsudky krajského súdu a najvyššieho súdu, pričom správa katastra vymazala záložné právo na pozemky parc. č. [REDAKOVANÉ] a parc. č. [REDAKOVANÉ] na liste vlastníctva evidované v prospech [REDAKOVANÉ]

9. Na základe návrhu žalovaného v 2. rade z 10. decembra 2003 o vykonanie zápisu záložného práva správa katastra zapísala 21. apríla 2004 záložné právo na stavby uvedené na parcelách v bode 8 v prospech spoločnosti [REDAKOVANÉ] pričom Katastrálny úrad v Bratislave rozhodnutím z 22. júla 2004 rozhodnutie správy katastra o oprave chyby v katastrálnom operáte potvrdil.

10. Krajský súd v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správy katastra a katastrálneho úradu rozhodnutím č. k. 1 S 304/04-113 z 5. októbra 2006 zrušil rozhodnutia katastrálneho úradu a správy katastra a vec im vrátil na ďalšie konanie.

11. Po podaní protestu prokurátora Okresnej prokuratúry v Bratislave II č. k. Pd 131/07-15 zo 17. septembra 2007 došlo k výmazu záložného práva na LV č. [REDAKOVANÉ], k. ú. [REDAKOVANÉ] v prospech spoločnosti [REDAKOVANÉ] v celom rozsahu (rozhodnutie správy katastra č. X - 290/03 zo 4. októbra 2007).

12. Medzitým na základe rozsudku Okresného súdu Bratislava I pre zmeškanie č. k. 28 Cb 121/02 z 2. decembra 2004, právoplatného 15. februára 2005, bol zviazaný dlžník (spoločnosť [REDAKOVANÉ] zaplatiť spoločnosti [REDAKOVANÉ], istinu 18 497 025 Sk spolu s 18 % úrokom z omeškania od 31. marca 1993 do zaplataenia a sumu 5 549 107,50 Sk, ako aj trovy konania 877 455 Sk a trovy právneho zastúpenia v sume 136 670 Sk (týmto rozhodnutím bola priznaná len pohľadávka, nie však záložné právo, [REDAKOVANÉ] účastníkom tohto konania nebol, pozn.). Dlžník bol neskôr z obchodného registra ex offa vymazaný 9. januára 2007, pozn.).

13. Uznesením č. k. 25 Cb 99/2005-56 z 30. augusta 2005 okresný súd vyhovel spoločnosti [REDAKOVANÉ], a nariadil predbežné opatrenie, ktorým zakázal spoločnosti [REDAKOVANÉ] predat', previesť a založiť na tretie osoby nehnuteľnosti špecifikované v bode 8, a to až do právoplatného rozhodnutia súdu o nároku [REDAKOVANÉ], voči žalovanému ako záložnému dlžníkovi na uspokojenie práva zo záložnej zmluvy. Krajský súd uznesením č. k. 3 Cob 56/2006 z 31. marca 2006 uznesenie o nariadení predbežného opatrenia potvrdil.

14. Vo veci samej začal konať okresný súd pod sp. zn. 26 Cb 109/2005. V priebehu konania dlžník (spoločnosť [REDAKOVANÉ] bol z obchodného registra ex offa vymazaný 9. januára 2007, následne žalobca [REDAKOVANÉ], bol 21. apríla 2009 tiež vymazaný z obchodného registra, a toto konanie bolo právoplatne uznesením z 9. októbra 2009 zastavené. Tým došlo k výmazu blokácie majetku [REDAKOVANÉ] ex lege.

15. Rozsudkom č. k. 15 Co 143/2009-704 z 27. januára 2010 krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 11C 88/2003-535 z 8. októbra 2008, ktorým určil, že nehnuteľnosti špecifikované v bode 8 a v záložnej zmluve sú nedostatočne určité, a preto treba považovať záložnú zmluvu uzavretú medzi [REDAKOVANÉ] a žalovanou v 1. rade v zmysle § 37 Občianskeho zákonníka za absolútne neplatný právny úkon. Táto neplatnosť pôsobí od samého začiatku a bez ohľadu na to, či účastníci o neplatnosti vedeli, nemohlo na základe predmetnej záložnej zmluvy trpiacej absolútnou neplatnosťou vzniknúť záložné právo, a ak toto právo nevzniklo, nemohlo byť ani zapísané do katastra nehnuteľností.

16. Proti rozsudkom všeobecných súdov v bode 15 podal mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky (na základe podnetu sťažovateľa, ktorý 5 februára 2008 uzatvoril zmluvu o postúpení spornej pohľadávky so spoločnosťou [REDAKOVANÉ], pozn.). Generálny prokurátor vyjadril názor, že súdy vec nesprávne právne posúdili, pokiaľ v zmysle § 37

ods. 1 Občianskeho zákonníka vyhodnotili záložnú zmluvu ako neplatnú pre jej neurčitost' v časti vymedzenia predmetu zálohu. Najvyšší súd následne uznesením č. k. 5 M Cdo 16/2010 z 25. apríla 2012 označené rozsudky všeobecných súdov v bode 15 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Následne ústavný súd nálezom č. k. IV. ÚS 413/2013 z 23. júna 2015 nevyhovел ústavnej s'ťažnosti spoločnosti [REDAKOVANÉ] proti predmetnému uzneseniu najvyššieho súdu.

17. Dňa 6. decembra 2013 podal s'ťažovateľ na okresnom súde vzájomnú žalobu o určenie záložného práva k nehnuteľnostiam, ktorou sa domáhal určenia, že spomínané nehnuteľnosti vo výlučnom vlastníctve spoločnosti [REDAKOVANÉ] a aj spoločnosti [REDAKOVANÉ] sú zaťažené záložným právom v prospech s'ťažovateľa. [REDAKOVANÉ] v tomto konaní 17. augusta 2015 vzniesol námietku premlčania záložného práva.

18. Okresný súd druhým rozsudkom (na 53 stranách, pozn.) č. k. 18 C 123/2012-1228 zo 4. februára 2016 určil, že nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcu v 1. rade špecifikované v žalobe nie sú zaťažené záložným právom v prospech s'ťažovateľa a záložné právo tu nie je. Zároveň určil, že ďalšie nehnuteľnosti vo výlučnom vlastníctve žalobcu 2, a to stavby v k. ú. [REDAKOVANÉ], nie sú zaťažené záložným právom v prospech s'ťažovateľa a záložné právo tu nie je. Konanie o vzájomnej žalobe s'ťažovateľa zastavil pre prekážku litispendencie a rovnako zamietol žalobu žalobcov proti žalovanej v 1. rade.

19. Okresný súd založil svoje rozhodnutie o § 151a ods. 1, § 151b ods. 1, 2 a 6, § 151f ods. 1, § 524 ods. 1 a 2 a § 528 ods. 1 a § 100 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, ako aj § 291 ods. 1, 2, § 397 a § 408 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka, ako aj ustanoveniami procesného kódexu (Občianskeho súdneho poriadku na s. 35 a 36 rozsudku).

19.1. Podľa súdu prvej inštancie nebolo sporné, že v danej veci došlo k uplynutiu premlčacej doby záložného práva, keď predmetné záložné právo zabezpečovalo pohľadávku z úverovej zmluvy z 2. apríla 1992 splatnú 31. decembra 1996 a v súlade s § 408 ods. 1 Obchodného zákonníka 10-ročná premlčacia doba uplynula 1. januára 2007. Súčasne bolo nepochybné, že žalobcovia sa premlčania riadne dovolali.

19.2. Okresný súd odôvodnenie rozhodnutia podporil ustálenou judikatúrou i právnu praxou (rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21 Cdo 1939/2005 a sp. zn. 22 Cdo 2048/2004 s poukazom na Veľký komentár Občianskeho zákonníka JUDr. Fekete a spol.) a konštatoval, že záložné právo sa v danej veci spravuje ustanoveniami Občianskeho zákonníka aj napriek tomu, že zabezpečuje úverovú zmluvu uzavretú medzi podnikateľskými subjektmi, ktorá je aj v zmysle § 261 ods. 3 Obchodného zákonníka tzv. absolútnym obchodom, a teda sa spravuje Obchodným zákonníkom. Záložné právo sa premlčuje ako každé iné právo (§ 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka), a to v 3-ročnej všeobecnej premlčacej dobe, ktorá začína plynúť odo dňa, keď ho bolo možné uplatniť po prvý raz. Zároveň však platí, že záložné práva sa nepremlčujú skôr ako zabezpečená pohľadávka, čo je prejavom ich akcesority. Úverová pohľadávka sa premlčuje vo všeobecnej 4-ročnej premlčacej dobe počítanej od jej splatnosti a záložné právo sa premlčuje vo všeobecnej 3-ročnej premlčacej dobe odo dňa, keď sa mohlo realizovať po prvý raz.

19.3. Keďže záložný veriteľ do uplynutia premlčacích dôb nezačal výkon záložného práva, resp. nepodal žalobu o plnenie, t. j. o súhlas s uspokojením pohľadávky z úveru, nebolo mu záložné právo priznané právoplatným rozhodnutím súdu a nepodal návrh na exekúciu súdom, tak došlo preto aj k premlčaniu záložného práva. Pretrhnutie dôb nemohlo spôsobiť ani toto konanie o určenie neexistencie záložného práva, t. j. určovací žaloba, to môže na druhej strane vyvolať len veriteľ (t. j. nie dlžník svojou žalobou, pozri napr. komentár k Občianskemu zákonníku Beck. r. 2008, s. 566). V tomto prípade záložný veriteľ ([REDACTED]) ako právny predchodca sťažovateľa v rámci premlčacej doby síce uplatnil výkon záložného práva žalobou podanou na tunajšom súde (konanie sp. zn. 26 Cb 209/2005), v tomto konaní však riadne nepokračoval, pretože zabezpečenú pohľadávku postúpil na sťažovateľa a súčasne výmazom z obchodného registra ako subjekt zanikol a nenavrhol zmenu účastníka na strane žalobcu. Následne súd konanie v dôsledku jeho nečinnosti právoplatne zastavil. Záložné právo nepochybne podlieha premlčaniu (v tejto súvislosti okresný súd poukázal na nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 250/2011).

19.4. Okresný súd v rozsudku riešil aj otázku naliehavého právneho záujmu žalobcu na určenie neexistencie záložného práva pre sťažovateľa, tak ako predpokladá § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku, a dospel k názoru, že naliehavý právny záujem je daný, pretože sťažovateľ sa cíti byť záložným veriteľom a trvá na plnení, domáhajúc sa zápisu záložného práva k stavbám vo vlastníctve žalobcu do katastra. Súd bol toho názoru, že aj keď došlo k výmazu záložného práva z katastra nehnuteľnosti, právne postavenie žalobcu je naďalej neisté. Uviedol, že podľa § 151 b) Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1. januára 1992 do 31. decembra 1992 na účinnosť záložnej zmluvy, ktorou sa zakladá nehnuteľnosť, je potrebná jej registrácia Štátnym notárstvom. Vzhľadom na to, že predmetom registrácie Štátnym notárstvom boli výlučne len pozemky tak, ako bolo už vedené, a nie budovy, ktoré mali tvoriť predmet zálohu, nebola splnená ani ďalšia z podmienok pre platný vznik záložného práva k nehnuteľnosti – stavbám, pretože záložné právo k stavbám nebolo riadne zaregistrované Štátnym notárstvom. Záložné právo k budovám (prevádzkovým objektom a pomocným stavbám) nevzniklo, preto nemohlo byť toto záložné právo platne postúpené zmluvou o postúpení pohľadávok z 31. októbra 2000 na spoločnosť [REDACTED] a ani následne z toho istého dôvodu na ďalších postupníkoch.

20. Krajský súd rozsudkom č. k. 8 Co 232/2016-1344 z 20. decembra 2016 rozsudok okresného súdu v celom rozsahu potvrdil. Sťažovateľ podal proti tomuto rozsudku dovolanie.

21. Najvyšší súd vyhovel dovolaniu sťažovateľa a zrušil predmetný rozsudok krajského súdu v bode 20 uznesením č. k. 4 Cdo 132/2017 z 22. februára 2018 a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie z dôvodu, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), pretože odvolací súd rozhodol bez nariadenia pojednávania a o termíne verejného vyhlásenia rozsudku ho neupovedomil, hoci o to jeho právny zástupca výslovne požiadal. Dovolací súd tiež zdôraznil, že dovolacími námietkami vo vzťahu k § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) CSP sa v rámci prieskumu nezaoberal, keďže tieto podľa neho vzhľadom na dôvod zrušenia napadnutého rozsudku sa stali bezpredmetné. V novom rozhodnutí odvolací súd mal rozhodnúť znovu o trovách pôvodného konania a tiež o trovách dovolacieho konania.

22. Následne krajský súd rozsudkom č. k. 8 Co 941/2018-1450 z 12. júna 2018 rozsudok súdu prvej inštancie v sťažovateľom napadnutej časti opätovne potvrdil a určil, že žalobcovia majú nárok na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania. V odôvodnení rozsudku opísal právne závery, ako aj skutkový stav veci, ktorý predchádzal tomuto konaniu (s. 1 až 11, body 1 a 2), námietky sťažovateľa prednesené v odvolaní (bod 3, s. 11 až s. 13), vyjadrenie žalobcu k námietkam sťažovateľa v bode 4 a dospel k záverom (body 9 až 17 na s. 14 až 17), že námietky sťažovateľa nie sú dôvodné, preto sa stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie a uviedol, že odôvodnenie rozsudku nevykazuje závažné nedostatky majúce za následok jeho arbitrárnosť. V podstatnom krajský súd uviedol: *„súd prvej inštancie postupoval správne, keď sa v preskúmvanej veci zaoberal otázkou existencie naliehavého právneho záujmu, a dospel k správneho záveru, že na požadovanom určení je daný naliehavý právny záujem, keď je tu preukázateľná možnosť žalovaného pristúpiť k výkonu záložného práva, a to aj bez jeho zápisu v katastri nehnuteľností žalobou o plnenie, a teda žalobcom hrozí ujma spočívajúca v možnosti postihnutia ich majetku (jeho straty z dôvodu nožnej realizácie premlčaného záložného práva), ktorú by nebolo možné dodatočne napraviť, pričom zároveň tu existuje i stav právnej neistoty, keď záložné právo je opakovane zapisované a vymazávané v katastri nehnuteľností, žalovaný 2) sa doposiaľ záložného práva nevzdal, a v konaniach sa aktívne bráni.*

Správny je i záver súdu prvej inštancie, že nakoľko došlo k uplynutiu premlčacej doby záložného práva, keď predmetné záložné právo zabezpečovalo pohľadávku z úverovej zmluvy č. 67/1992 zo dňa 02.04.1992, splatnú dňa 31.12.1996, a v súlade s § 408 ods. 1 Obchodného zákonníka maximálna 10-ročná premlčacia doba uplynula dňa 01.01.2007, pričom žalobcovia sa jeho premlčania riadne dovolali, boli splnené všetky predpoklady na vyhovie podanej žalobe, teda určenie, že nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcov nie sú zatažené záložným právom žalovaného 2) a záložné právo tu nie je. V tomto smere sa odvolací súd v plnej miere stotožňuje s dôvodmi uvedenými v odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie v napadnutej časti, ktoré ho viedli k týmto záverom, tieto si osvojuje v celom rozsahu a v podrobnostiach na ne odkazuje.

Nedôvodná je podľa odvolacieho súdu námietka žalovaného 2), že v preskúmvanej veci nie je možné úspešne vzniesť námietku premlčania záložného práva, pričom navyiac právna úprava záložného práva premlčanie záložného práva ako dôvod jeho zániku nepozná, a preto súd prvej inštancie vo veci rozhodol neprípustné za rámec hmotnoprávnej úpravy, čím ho značne poškodil, a to iba s odkazom na jedno ojedinelé a z konštantnej judikatúry vyšších súdov sa vymykajúce rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (II. ÚS 250/2011) a celkom nepoužiteľné rozhodnutia súdov z Českej republiky. Odvolací súd sa v tomto smere opätovne stotožnil so závermi súdu prvej inštancie, vychádzajúcimi z ustálenej judikatúry, že záložca môže námietku premlčania uplatniť pri akomkoľvek úkone, t.j. pri každej nožnej zákonom poskytovanej obrane proti výkonu práva či nároku záložného veriteľa na uspokojenie zabezpečenej pohľadávky z výťažku speňaženia zálohu, vrátane konania o určenie existencie alebo neexistencie záložného práva, a preto ak sa záložný dlžník premlčania záložného práva dovolá, nie je možné jeho žalobu o určenie neexistencie záložného práva zamietnuť. Zároveň odvolací súd považuje za správny i ten záver prvoinštančného súdu, že ak záložný veriteľ neuplatnil právo na uspokojenie zabezpečenej pohľadávky z výťažku speňaženého zálohu do uplynutia stanovenej premlčacej doby, a ak sa záložca dovolá premlčania záložného práva, nie je možné zamietnuť jeho žalobu o určenie,

že tu (premlčané) záložné právo nie je, len s poukazom na to, že premlčanie nie je dôvodom zániku záložného práva, iba jeho oslabenia o tzv. nárok. Za daného stavu je totiž nepochybné, že záložný veriteľ sa už nemôže domôcť predaja alebo iného speňaženia zálohu, teda ani uspokojenia zabezpečenej pohľadávky z výťažku speňaženého zálohu, a preto záložné právo nemôže byť ani v budúcnosti spôsobilým právnym prostriedkom uspokojenia zabezpečenej pohľadávky. Pokiaľ žalovaný v súvislosti s uvedenými právnymi závermi namieta, že vychádzajú iba z ojedinelého a z konštantnej judikatúry vyšších súdov sa vymykajúceho rozhodnutia Ústavného súdu...(II. ÚS 250/2011) a celkom nepoužiteľných rozhodnutí súdov z Českej republiky, odvolací súd sa s jeho argumentáciou nestotožnil. Odhliadnuc od skutočnosti, že súd prvej inštancie vychádzal v danej veci i z ďalších rozhodnutí všeobecných súdov v Slovenskej republike (rozsudok Okresného súdu Pezinok sp. zn. 5C/257/2011, rozsudok Krajského súdu Nitra sp. zn. 8 Co 162/2008), závery vyslovené v citovanom náleze Ústavného súdu..., ako i v rozhodnutiach Najvyššieho súdu ČR, vychádzajú z takého výkladu dotknutých ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý' najlepšie zodpovedá obsahu, povahe a účelu relevantnej hmotnoprávnej úpravy a zároveň plne rešpektuje účel a zmysel Civilného sporového konania a potrebu naplnenia práva na spravodlivý súdny proces, ktorého cieľom je čo najefektívnejšie poskytnutie ochrany ohrozeným alebo porušeným právam.

Pokiaľ žalovaný 2/ v odvolaní súdu prvej inštancie vytýka, že sa dostatočne nezaoberal jeho námietkou ohľadom rozporu konania žalobcov s dobrými mravmi, odvolací súd dáva do jeho pozornosti odôvodnenie na stranách 41 až 45 rozsudku, obsahujúce podrobné, logické a zrozumiteľné vysvetlenie všetkých relevantných úvah, ktorými sa prvoinštančný súd riadil, keď dospel k záveru o nedôvodnosti tejto argumentácie žalovaného 2), opierajúc sa o zistenie, že žiadne také konanie žalobcov 1) a 2) v súvislosti s márnym uplynutím premlčacej doby, ktoré by mohlo byť považované za konanie s dobrými mravmi, nebolo v prejednávanej veci zistené. V tejto súvislosti odvolací súd na doplnenie uvádza, že z hľadiska prípadného rozporu vznesenia námietky premlčania s dobrými mravmi sú relevantné výlučne okolnosti alebo správanie na strane (záložného) dlžníka, ktoré spôsobili, že právo nebolo uplatnené včas. V danej veci však; ako na to správne poukázal i súd prvej inštancie; takéto okolnosti na strane žalobcov neexistujú, keď žalovanému, resp. jeho právnym predchodcom, nebránila v uplatnení záložného práva žiadna právna ani faktická prekážka spôsobená žalobcami.

Napokon, bez právneho významu; z hľadiska podstaty preskúmvanej veci; sú námietky žalovaného 2), ktorý v odvolaní súdu prvej inštancie vytýka, že skreslene a nesprávne vyhodnotil konanie a úkony účastníkov záložnej zmluvy a všetky nasledujúce okolnosti nepochopiteľne posúdil iba v jeho neprospech. Uvedené okolnosti totiž nemali žiadny vplyv na plynutie premlčacej doby (ako objektívnu právnu skutočnosť), pričom navyše konania prebiehajúce medzi stranami sporu a s nimi súvisiace správanie žalobcov nespôsobili, že žalovaný 2) resp. jeho právni predchodcovia, záložné právo neuplatnili riadne a včas. počas plynutia premlčacej doby...“

23. Sťažovateľ napadol predmetný rozsudok ďalším dovolaním. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľa odmietol. V uznesení v podstatnom uviedol tieto závery:

„Vo vzťahu k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu žalovaná 2/ namietala nesprávne rozhodnutie o trovách dovolacieho konania odvolacím súdom v súvislosti s posúdením

zásady úspechu žalovanej 2) v dovolacom konaní, ako aj namietala, že doposiaľ nebola riešená otázka posudzovania úspechu strany v spore v jednotlivých štádiách súdneho konania.

Rozhodnutie o trovách konania v rozsudku má povahu uznesenia, i napriek tomu, že výrok o trovách konania je súčasťou rozsudku. Povahu uznesenia si naďalej zachováva, lebo súčasťou rozhodnutia vo veci samej sa stáva len z procesných dôvodov (napr. uznesenie najvyššieho súdu z 26. októbra 2016, sp. zn. 3 Cdo 221/2016). K tejto otázke zaujal právny názor aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení z 8. februára 2017 sp. zn. I. ÚS 56/2017, z ktorého záveru vyplýva, že Civilný sporový poriadok vylučuje uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu o trovách konania. Z tohto dôvodu dovolanie žalovanej 2/ týkajúce sa výroku o trovách konania, ako aj posudzovania úspechu v spore jednotlivito nie je procesné prípustné.

Vo vzťahu k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu žalovaná 2) vo veci samej namietala uplatnenie námietky premlčania v určovacom konaní. Poukázala na rozhodnutie publikované pod R 26/1975, ako aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky (sp. zn. 29 Odo 565/2001). Pri určovacej žalobe žalobný petit znie na určenie, či tu právo je (pozitívna určovacia žaloba), alebo či tu právo nie je (negatívna určovacia žaloba). Vydaný rozsudok na jej základe má len deklaratómy charakter. Doktrína preventívneho charakteru určovacej žaloby vychádza z toho, že žalobca má naliehavý právny záujem vtedy, ak k porušeniu jeho práva (zatiaľ) nedošlo, avšak jeho právo je neisté alebo ohrozené. Stav tejto neistoty alebo ohrozenia možno (preventívne) odstrániť tým, že bude existovať rozhodnutie súdu o (ne)existencii predmetného práva. Ak spor vznikol z ohrozenia subjektívneho práva, uplatňuje sa právo na súdnu ochranu v zásade žalobou na určenie, či tu právo je alebo nie. Podanie takejto žaloby nespôsobuje, že premlčacia doba prestáva plynúť.

Z obsahu preskúmvanej veci vyplýva, že žalobcovia 1)a 2) sa po zmene žaloby v priebehu sporu domáhali určenia neexistencie záložného práva na ich nehmuteľnostiach -stavbách. V spore vzniesli námietku premlčania výkonu záložného práva z dôvodu uplynutia premlčacej doby od splatnosti zabezpečenej pohľadávky dňom 1. januára 2007. Existencia inštitútu premlčania je dôsledkom požiadavky právnej istoty, ktorá sa prejavuje i v tom, aby nepretrvávali nevyjasnené právne vzťahy a neuspokojené práva bez časového obmedzenia po neprimerane dlhú dobu. Námietka premlčania predstavuje spravidla efektívny postup - obrany dlžníka proti hrozbe, že až po neúmerne dlhej dobe si veriteľ uplatní svoje právo. Záložné právo je majetkovým právom a nepochybne podlieha premlčaniu. Účinné vznesenie námietky premlčania práva znamená, že súd oprávnenej osobe nemôže premlčané právo priznať. Jej vznesenie je významné iba vo vzťahu k právu záložného veriteľa domáhať sa uspokojenia zo zálohu. Výkon záložného práva je majetkovým právom, ktoré sa nepremlčuje skôr, než zabezpečená pohľadávka (§ 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Bolo nesporné, že záložné právo zabezpečovalo pohľadávku z úverovej zmluvy č. 67/1992 z 2. apríla 1992 splatnú 31. decembra 1996 a v súlade s § 408 ods. 1 Obchodného zákonníka uplynula desaťročná premlčacia doba dňom 1. januára 2007. K uplatneniu zaplatenia úverovej pohľadávky záložným veriteľom došlo 13. júna 2002 v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 28 Cb 121/2002. Vo veci bol vydaný kontumačný rozsudok, žalobca 1/ nebol účastníkom konania a námietka premlčania vznesená nebola. Právoplatným rozhodnutím súdu bola priznaná pohľadávka, nie však záložné právo.

Napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu nedošlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v otázke posúdenia vznesenia námietky premlčania výkonu záložného práva, lebo záložné právo ako majetkové právo nepožíva status nepremlčateľnosti. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na uznesenie najvyššieho súdu z 31. júla 2009 sp. zn. I M Cdo 8/2008, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 4/2010 pod R 31/2010, z ktorého záveru vyplýva, že vzniesť námietku premlčania možno aj v určovacom spore. Navyše je aj v súlade aj s právnym názorom ústavného súdu týkajúcim sa možnosti vzniesť námietku premlčania záložcom po uplynutí premlčacej doby zabezpečenej pohľadávky (Nález Ústavného súdu...z 8. decembra 2011 sp. zn. II. ÚS 250/2011-30), na ktoré právne závery správne poukázali súdy nižších inštancií.

Žalovanou 2) uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) C.s.p. tak nezakladá prípustnosť dovolania z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia. Rozhodnutie najvyššieho súdu publikované pod R 26/1975, ani rozhodnutie najvyššieho súdu iného členského štátu sa netýkajú nastolenej právnej otázky, a preto ich závery boli irelevantné v danej veci.

Vo vzťahu k ďalším dôvodom dovolania týkajúcich sa posúdenia námietky premlčania v rozpore s dobrými mravmi, resp. poctivým obchodným stykom, pri realizácii výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou dovolací súd uvádza, že právnou otázkou zásadného významu žalovaná 2/ náležite nevymedzila. Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované, nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c) C.s.p. Pritom sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, či spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, nezodpovedajú kritériu danému týmto ustanovením (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. I Cdo 51/2017, sp. zn. 2 Cdo 71/2018, sp. zn. 3 Cdo 172/2018, sp. zn. 4 Cdo 95/2017, sp. zn. 5 Cdo 87/2017, sp. zn. 6 Cdo 128/2017, sp. zn. 7 Cdo 99/2018, sp. zn. 8 Cdo 169/2018). Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z tohto ustanovenia, nevymedzí právnou otázkou, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže najvyšší súd rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach (o tom, ktorú právnou otázkou mal dovolateľ na mysli).

Len poukázanie na skutkové okolnosti danej veci, iné hodnotenie vykonaných dôkazov súdom, nezakladá dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) C.s.p., a preto aj z tohto dôvodu nie je dovolanie žalovanej 2) procesné prípustné.

Z týchto dôvodov dovolací súd dovolanie žalovanej 2) odmietol, lebo jednak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, a jednak z dôvodu náležitého nevymedzenia dovolacieho dôvodu (§ 447 písm. c) a písm. i) C.s.p.).“

II.

Argumentácia sťažovateľa

24. Sťažovateľ je názoru, že odvolací súd nesprávne právne posúdil (i) námietku premlčania ako dôvodnú, hoci bola podaná v na to nekvalifikovanom konaní (o určenie záložného práva), (ii) námietku rozporu vznesenej námietky premlčania s dobrými mravmi/poctivým obchodným stykom,

(iii) zameral sa na pričítavanie procesnej obrany sťažovateľa na jeho ťarchu, (iv) považoval vznesenú námietku premlčania za dôvod zániku záložného práva.

25. Napadnuté uznesenie dovolacieho súdu je podľa sťažovateľa nezákonné a vykazuje znaky arbitrárneho a nepresvedčivého rozhodnutia, pretože určovacie konanie nie je spôsobilým konaním na obranu v podobe námietky premlčania (bod 18 odôvodnenia a poukaz najvyššieho súdu na uznesenie z 31. júla 2009 vo veci sp. zn. 1 M Cdo 8/2008 publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 31/2010. Uvedené rozhodnutie sa podľa sťažovateľa na danú otázku nevzťahuje a už vôbec nejde o rozhodnutie súdu, kde by sa vysporiadal s nastoleným právnym problémom).

26. Sťažovateľ tvrdí, že najvyšší súd sa s jeho námietkami vôbec nevysporiadal pri posudzovaní prípustnosti dovolacích dôvodov podľa § 421 CSP. Dovolací súd pristúpil len čisto k formalistickému vnímaniu splnenia podmienok na formulovanie otázok zásadného právneho významu, čím vytvoril nadbytočné prekážky v prístupe k dovolaciemu súdu. Pri posudzovaní prípustnosti dovolacieho dôvodu podľa § 421 CSP dovolací súd dovolanie vybavil odkazom na svoje iné rozhodnutie, ktoré ale s vecou nijako nesúvisí a nerieši sa v ňom ani právna otázka, ktorá bola sťažovateľom ako dovolateľom nastolená. Prehliadol argumentáciu sťažovateľa, s touto sa nijako nevysporiadal, ide teda o prejav odmietnutia spravodlivosti, ktorým bolo zasiahnuté do jeho práva na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces.

27. Sťažovateľ pri posudzovaní prípustnosti dovolania v otázke rozporu námietky premlčania s dobrými mravmi, resp. poctivým obchodným stykom ďalej uvádza, že nie je správny záver napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, že sťažovateľ túto otázku zásadného právneho významu údajne náležite v dovolaní nevymedzil (nastolená otázka bola podľa neho popísaná a podrobne zdôvodnená na strane 11 až 15 jeho dovolania).

28. Sťažovateľ polemizuje s názorom krajského súdu v tom, že práve nepretržitým spochybňovaním záložného práva docielili zúčastnené osoby to, že sťažovateľ objektívne k výkonu záložného práva pristúpiť ani nemohol. V tejto súvislosti poukazuje na nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu vo vzťahu k možnosti realizácie záložného práva (ktoré vzniklo záložnou zmluvou z 2. apríla 1992) prostredníctvom dobrovoľnej dražby v intenciách zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „zákon č. 527/2002 Z. z.“). Sťažovateľ už v minulosti uvádzal, že takýto postup záložných veriteľov je pomerne bežný a štandardný (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 156/2009, 5Cdo 36/2012, 4Obo 162/2008, 4 Obo 89/2012 a sp. zn. 1 Obo 74/2010). To podľa neho platí o to viac, ak ide o záložné práva zriadené v obchodnoprávných vzťahoch, na ktoré sa v prípade ich výkonu aplikoval § 299 Obchodného zákonníka, ktorý priamo uvádzal ako jeden z možných spôsobov realizácie záložného práva práve (verejnú) dražbu. Obchodný zákonník, ktorý má voči Občianskemu zákonníku postavenie „lex specialis“, upravoval niektoré vzťahy súvisiace so záložným právom osobitne. Špeciálna právna úprava v Obchodnom zákonníku sa v zmysle zásady „lex specialis derogat legi generali“ na záložné právo aplikovala prednostne pred ustanoveniami Občianskeho zákonníka. Jedným z takýchto osobitných ustanovení Obchodného zákonníka upravujúcich záložné právo bol spôsob výkonu záložného práva (verejnou dražbou), vyvolaný potrebami obchodného styku, pre ktorý sa javil výkon záložného práva

prostredníctvom súdu ako zdĺhavý a nepraktický. Každý záložca si pri podpise záložnej zmluvy aj pred účinnosťou zákona č. 527/2002 Z. z. musel byť jasne vedomý toho, že záložné právo, ktoré zriaďuje, bude môcť byť vykonané mimosúdne – dražbou.

29. Nejde tak teda v žiadnom prípade o akési údajné retroaktívne nežiaduce rozširovanie spôsobov realizácie záložného práva tak, ako sa to nesprávne uvádza v rozhodnutí ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 250/2011.

30. Sťažovateľ tiež nesúhlasí s právnymi závermi okresného súdu a krajského súdu, že výkon jeho záložného práva prostredníctvom dobrovoľnej dražby je neprípustný (nedovolený), čo je v rozpore so základnou ideou existencie zákona č. 527/2002 Z. z. (hoci aj vzniknuté pred účinnosťou zákona č. 527/2002 Z. z.).

31. Podľa sťažovateľa ide o právne posúdenie, ktoré vôbec nerešpektuje právnu úpravu a je absurdné. Z príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 151b ods. 1, 2 a 6) síce vyplýva, že záložné právo k nehnuteľnostiam vzniká „na základe písomnej zmluvy“, na účinnosť tejto zmluvy bola nevyhnutná registrácia štátnym notárstvom. Následne sa vznik záložného práva vyznačil v „evidencii nehnuteľností“. Sťažovateľ opakovane poukazuje na to, že súdy celkom nesprávne spojili dve rôzne nesúvisiace právne okolnosti – a to právo tvornosť zápisov do evidencie nehnuteľností (katastra) a dôkaz o existencii záložného práva pre účely jeho realizácie. Po vzniku záložného práva bol totiž príslušný správny orgán povinný zaevidovať túto skutočnosť vo svojej evidencii a viesť ju tam i naďalej, čo však neurobil a súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd sa touto námietkou nijako nezaoberali a vôbec sa s ňou nevysporiadali.

32. Sťažovateľ v závere poukazuje na § 16 ods. 1 zákona č. 265/1992 Zb. a § 78 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. Jeho záložné právo vzniklo pred 31. decembrom 1992, avšak v čase rozhodovania súdov (a ani dlhodobo predtým) v evidencii (katastri) nehnuteľností zapísané nebolo. Sťažovateľovi teda nie je zrejmé, ako mal v takomto prípade pristúpiť k realizácii záložného práva, o ktorom platí právna domnienka, že neexistuje. Vznesenie námietky premlčania záložného práva tak v tejto súvislosti hodnotí ako rozporné s dobrými mravmi (tieto námietky predniesol v dovolaní a v ústavnej sťažnosti, nie pred okresným súdom a krajským súdom, pozn.).

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

33. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutými rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu.

34. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), a pritom zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

35. V nadväznosti na sťažovateľom uplatnenú sťažnostnú argumentáciu ústavný súd v prvom rade konštatuje, že jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z toho hľadiska, či tieto rozhodnutia, resp. v nich vyslovené závery sú alebo nie sú v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať len také rozhodnutia všeobecných súdov, ktorými došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecných súdov môžu byť predmetom ústavného prieskumu vtedy, ak sú zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, pričom zároveň majú za následok porušenie sťažovateľom označeného základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

III.1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 napadnutým rozsudkom krajského súdu:

36. Ústavný súd konštatuje, že argumenty sťažovateľa o pochybeniach odvolacieho súdu majúce za následok arbitrárnosť a nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu sa v zásade prekrývajú s argumentmi, ktoré uvádza aj v dovolaní proti napadnutému rozsudku krajského súdu, ktoré námietky boli predmetom skúmania najvyšším súdom.

37. Ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku krajského súdu je potrebné preto odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jeho prerokovanie.

37.1. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na základe princípu subsidiarity. Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na prerokovanie (mutatis mutandis napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 269/06). Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (m. m. I. ÚS 78/99). Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľa je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (I. ÚS 36/96).

37.2. Z ústavnej sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľ využil svoje právo podať proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie, o ktorej bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o dovolaní sťažovateľa v danom prípade nepripúšťa možnosť ústavného súdu rozhodovať o napadnutom rozsudku krajského súdu, keďže práve

v tomto prípade predstavoval účinný opravný prostriedok ochrany práv sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu.

37.3. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

38. Sťažovateľ brojí aj proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu z dôvodov uvedených v časti II tohto uznesenia.

38.1. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

38.2. Z uvedených hľadísk ústavný súd pristúpil k prieskumu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. Na rozdiel od sťažovateľa sa ústavný súd nedomnieva, že ide o arbitrárne a nedostatočne odôvodnené rozhodnutie, ako to vyplýva už zo samotnej citácie z jeho odôvodnenia v bode 23. Najvyšší súd svoje rozhodnutie odôvodnil obsiahlo a zrozumiteľne, na kľúčové námietky sťažovateľa dal jasnú odpoveď a z ústavného hľadiska mu preto nemožno nič zásadné vytknúť.

38.3. Ústavný súd k tomu uvádza, že nemá žiaden dôvod a ani oprávnenie na prehodnocovanie záverov všeobecného súdu. V tejto súvislosti zdôrazňuje, že jeho úlohou pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je posudzovanie právnej perfektnosti namietaného rozhodnutia všeobecného súdu z hľadiska formálnych požiadaviek vyplývajúcich zo zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov a z týchto aspektov jeho „vylepšovanie“ (IV. ÚS 325/08). Ústavný súd nie je ani opravným súdom právnych názorov všeobecných súdov. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle judikatúry ústavného súdu by mohol nahradiť napadnutý právny názor všeobecného súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný, čo sa však v prípade sťažovateľa nepotvrdilo.

38.4. Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti dospel k záveru, že ani medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľ domáha, neexistuje

taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení.

38.5. Preto ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľa v časti namietaného porušenia práv zaručených ústavou a dohovorom napadnutým uznesením najvyššieho súdu považoval za zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. júna 2021

Peter Molnár
predseda senátu